

ARGIUNEAK

AFRIKA'KO ERRI-OLERKIA (Mundo Negro. Ekaina)

Biotzak negarra dario

Aurtxo il zait
 lur zuriez estali (1)
 nai nuke
 neure aurpegi.
 Neure senarraren txabolan
 lau aur sortu ditut,
 laugarrena bakarrik
 bizi.
 Neure biotzak negar dari
 baña auzo onetan
 tristurarentzat ez dago
 tokirik.

Erditu ondorengo kanta

Zoriona dario ene biotzak
 eta egaka dijoa abeslari
 oianaren arbolapean;
 nere baitan ama dedala
 txoritxu bat arrapatu det
 nere sarean
 txikia oso txikia.
 Txoritxuakin ene biotza
 preso daukat sarean.

Erditu-ta, eskerrak

Zuri danen Sortzaille,
 zuri Indartsu orri eskeintza
 landara txikitxo au
 arbol zaarraren ematiza.
 Zu zera Nagusi
 Khmvum, Khmvum,
 gu zure seme-alaba;
 landara berria zuri
 eskeintzen dizut.

(1) Beltzen artean, zuria da dolu-miñak
 agertzeko margoa.

ALARGUNAK NAGUSI

- Ez omen dago alargunak bezin ugaria dan Sindikatorik Espāni osoan.
- Bai, lengo egun batean bost alargunekin egin nuen topo kale ertzean. Larrosak baño panpoxago zoazte -esan nien. Badakizu zer erantzun zidaten.
- Zer?
- Lotaratzen geranean, lasai sartzen gera geure ogean.
- Zergaitik? Esan nien.
- Badakigulako gauero gure senarrak nun diran.
- Nun dira, ba?
- Aiek zeruan eta gu glorian.

"KATOLIKO EKINTZA" BERRIRO

- Zenbat on egin zuen garai bateko Katoliko Ekintzak.
- Pio XI'garrenak asmatu eta onartua, mundu osoan zabaldu zan; baita gure artean ere.
 - Asieran ez ain errez.
- Ez, guda bukatu ondoren Katoliko Ekintzari "Española" ipiñi zioten izan-osagarri.
- Makiña bat burruka egin genduan izen ori erditik kentzeko.
 - Nekez, baña kendu zuten. Emaitza ederrak eman zituen eta gero, uste gabean, itzaldtu egin zan.
 - Ba, orain, berriro asi nai dute Ekintza orrekin.
 - Bearko da zer-edo-zer giza-bide au suspertzeko.

EUROPA

- Europar gerala-ta, Europa osoan ibilli genezake pasporterik gabe.
 - Orrek lasaitasuna ematen dio biotzari eta askatasuna, Lourdes'era joaten giñan. Ama Birjiña ikustera; baña, baita ere, askatasun ori probatzera.
 - Emen geuden guztioak kaiola batean sartuta bezela.
 - Orain, berriz, afrikatarren Europa'rako atea ere emen dago.
 - Franco'k eduki ginduzen kartzelan sartutakoen antzera: kanpora joan ezin.
 - Geu izan gara Europa orren sortzailleak eta orrelako ar-emanik ez zaigu falta izan millaka urteetan, eta emen egon gara irten eziñik.
 - Pozgarria da berriro atek irikita ikustea.

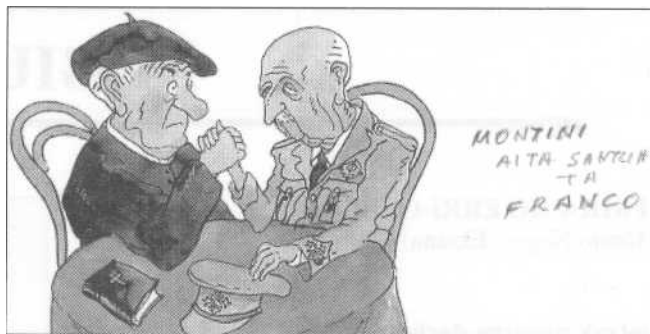
CARLOS ANDRES PEREZ

- Zein dogu jaun ori?
- Venezuela'ko Lendakaria izana. Kartzelan sartu dute.
 - Kartzelan sartu Lendakaria! Mando-eulia eltxo biurtu al da?
 - Mando-eulia zanean etzuan iñork kartzelan sartu. Benetako Demokrazia alakoa bear dau: lendakaria izanda be, txarto egi-ten ba'dau, kartzelara. Nork izan

dau biboterik Franco'ri orren beste egiteko? Franco'ren denboran obeto bizi omen giñan...

FRANCO ETA PAULO VI PULSUAN

- Gorroto eutsoen Pablo VI'garrenari geure arteko faxistek.

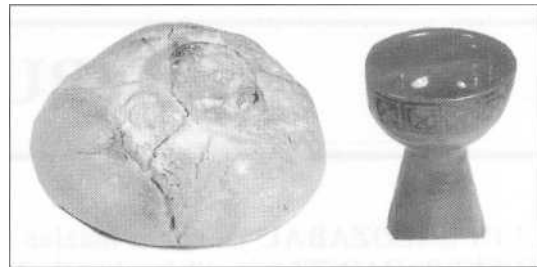
- Pio XII'garren gurtzen zutenak, oiek berberak zioten gorroto ondoren etorri zan Aita Santuari.
 - Bai, ba; batek euren alde jokatu eban; baña besteak ez.
 - Or dago koska guztia. Katolikoak bai, Kristo bera baño geiago, ori bai; baña, Aita Santua, geure mende; bestela, ez da Aita Santua, Mutil-Zar Santua baizik.
 - Franco'k aizkenak fusilatu ebazanean, mundo guztia jeiki zan aurka, baita Pablo VI'garrena be. Eta orrek emoten eutson miñ Generasilimoari.

GURUTZEA ALA LAUBURUA?

- Askok gurutzea kendu dabe euren paparretik eta lauburua imiñi zergaitik?
 - Gurutzea gurea ez dalako eta lauburua bai.
 - Ori zeuk sinisten dozu?
 - Ba, zer esango dizut, lauburua zaarragoa da geure artean gurutzea baño.
 - Zenbat zaarrago?
 - Bosteun urtetik millara gutxienez.
 - Gurutzea noiz sartu zan geure artean?
 - Nik esango neuke oraindiño ez dala sartu batzuen biotzetan.
 - Ori alan izan da, baña historian zear noiz agertu zan geure artean Kristautasuna?
 - Euskalerrria zabalagoa zan; Pirene-mendietako alboak ere euskaldunak ziran eta or laister ageru zan Erroma'ko bideetatik.
 - Erromatarrek ekarri al eben Kristautasuna armen bidez?
 - Iñolaz ere ez; baña euren artean kristauak ere etorri ziran onuntz. Emeterio eta Zeledonio ere militarrek ziran eta Kristo'rengaitik bere bizia eman zutenak, eta geure artean oso mai-teak.
 - Orduan milla urtetik gorakoa da geure artean gurutzea?
 - Milla urtetik milla ta bosteunetara.
 - Eta, lauburua?
 - Lauburua indoeuropeak ekarri zuten lenengo Araba eta Napparroa'ra, erromatarrek etorri baño milla urte lenago.

- Eta Bizkaia eta Gipuzkoa'ra?
- Lareun urte erromatarren aurretik Zeltek, bere ezpata zorrotzez, geure mendi gallurrak arrapatu zizkiguten eta andik, geu menperatu. Eurena zan lauburua.
- Orduan, ez bat eta ez bestea ez dira euskaldunak?
- Nik esango neuke biak dirala euskaldunak, beste kultura agerpen asko bezela, ainbeste urteetan zear, geuk geuretzat artu izan ditugulako.
- Baña, guk, euskaldunok, iru milla urte baiño geiago daukaguz, eta, oiek ez badira, geure ikurra zer da?
- Amabost milla urteko kobeetako irudiak dituguz zaarrenak: Zaldiak, bisonteak, zezanak, oreiñak, auntzak... Ba da, ordea, Pirenee-menditako leize batean irudi polit bat, geuretzako modukoa, mozorroz jantzitako azti baten irudia: abere baten antza du, adar eta guzti, eta ezker eskuakin txistua jotzen ari da...
- Gurutzea kendu bear ba'da, lauburua ere bai eta azti ori artu bearko dogu geure ikurrin.

GORPUTZ

Gorputz-Egunean alkar-izketa au entzun neban abade bat eta iru aurren artean:

Apaiza.— Maitasunaren Eguna degu gaur: Jesusek bere Gorputza jaten eman zigun eguna. Bera jaio zan gure lagun izateko; Eukaristian gelditu zan gure janaria izateko; eriotzara joan zan gure okerren ordaña emateko eta zerura igo zan gure saria izateko.

1.- Zergaitik ematen digu Jesusek bere gorputza gure janari?

Apaiza.— Maitasunez eraginga egin zituen Jesusek bere bizitzako gauza guztiak, jaiotzetik eriotzararte; baña, Zerura joateko garaia eldu zanean, gurekin egon nairik, Eukaristia asmatu zuen.

2.- Noiz asmatu zuen Jesusek Eukaristia ori?

Apaiza.— Il bear zuen besperan, Ostegun Santuko azken aparian, orduan asmatu zuen Jesusek Eukaristia.

3.- Nola egin zuen Jesusek asmaketa ori?

Apaiza.— Afaldu ondoren, mai-gañetik ogi bat artu, Au nere Gorputza da, esan-da, jaten eman zien Aposto-luei.

1.- Nola egiten da ogi ori Jesusen Gorputz?

Apaiza.— Zenbat kilo ziñan zu jaio ziñanean? Iru kilo edo lau kilo; orain berriz, 30 baño geiago dituzu. Nundik, ainbeste kilo aragi eta ezur? Ogia jatetik Ogia jaten dezu eta zeure aragi biurtzen dezu. Zuk ain errez egiten dezu-na, ez al dezake Jesusek egin, ogia bere Gorputz biurturik? Gañera, Jesusek esaten duena, egin egiten da: Itsuari "ikusi" esan eta itsuak ikusi.

2.- Apaiza. Ogi ori jaten degunean, zer gertatzen zai-gu?

Apaiza.— Berarekin alkartu egiten gerala; danok egiten degu bat Berarekin, eta danok bat alkarrekin.

3.- Danok bat ba'gera, alkar maitatu bearko degu.

Apaiza.— Bai, bai Jesusen Gorputzaren egun onetan, Alkar-maitasunaren Eguna ere ospatzen degu: Caritas'en Eguna.

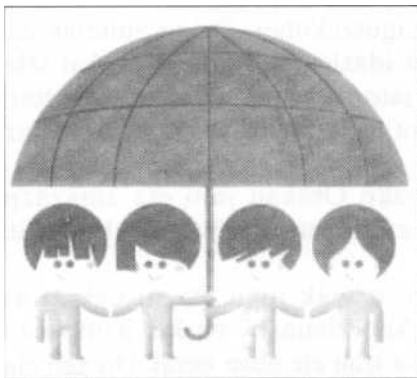
1.- Itz politik esatea al da alkar maitatzea?

Apaiza.— Baita ori ere: Itz itsusiak esatea baño ohea da itz politik esatea.

2.- Maitatzea, ori bekarrik al da?

Apaiza.— Maitatzea egintzetan mamitu bear da; bestela, itzak aizeak eramaten ditu.

BARTOLO ARROPAIN'GO

UMETXOEN ESKUBIDEAK

- Nazioarteko Billerak 1989'garren urtean aldarrikatu zitun Umetxoan Eskubideak.
- Euskubide oiek danentzako dira jakin-garri: Agintarientzak, errientzat, gurasoentzat; baita, ume oientzat ere. Euak ere ezagutu bearko dabez.
- Etorkizuneko Gizarte obe baten eskubideak dituzu; Zuzentasun eta pake obean bizitzeko eskubidea eta lan orretan eurok ere parte artu bearko dute.
- Nik gauzatxo bat ez det ondo ikusten gaur eguneko gizarte onetan.
- Zer da zer ori?
- Artxoengandik asita gaztedi osoan, maiz aotan erabiltzen dabez euren eskubideak; baña, eginbearrik ez. Egin-bearrik gabeko gizartea dirudi: Danok, esku-zabal artzeko, iñor ez emateko.
- Tarteka ori egia da; baña, badira oraindik eskubide-rik gabeko umetxoak pillaka bazterretan eta ez bakarrik lurgarren Mundu orretan. Geure etxeetan ere bai.